

Ügyszám: NAIH-6001- /2022
Előzmény: NAIH-7412/2021.

Demokratikus Koalíció
Jobbik Magyarországért Mozgalom
LMP – Magyarország Zöld Pártja
Magyar Szocialista Párt
Momentum Mozgalom
Párbeszéd Magyarországért Párt
Magyarhang Nonprofit Kft.

Tisztelt Címzett!

Amint arról a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: **Hatóság**) korábban tájékoztatta, bejelentés érkezett a Hatósághoz, amelyben a panaszos a Demokratikus Koalíció (székhely: 1066 Budapest, Teréz krt. 46.; a továbbiakban: **DK**), a Jobbik Magyarországért Mozgalom (székhely: 1034 Budapest, Bécsi út 120.; a továbbiakban: **Jobbik**), az LMP – Magyarország Zöld Pártja (székhely: 1136 Budapest, Hegedűs Gyula utca 36. fsz. 5.; a továbbiakban: **LMP**), a Magyar Szocialista Párt (székhely: 1114 Budapest, Villányi út 11-13.; a továbbiakban: **MSZP**), a Momentum Mozgalom (székhely: 1053 Budapest, Múzeum körút 13. I/2.; a továbbiakban: **Momentum**), a Párbeszéd Magyarországért Párt (székhely: 1015 Budapest, Batthyány utca 62.; a továbbiakban: **Párbeszéd**) (a továbbiakban együtt **Pártok**), illetve az Országos Előválasztási Bizottság (1114 Budapest, Villányi út 11-13.; a továbbiakban: **OEVB**) előválasztás lebonyolításával összefüggésben megvalósuló adatkezelését kifogásolta.

A panaszos tapasztalata szerint a mobil szavazóponton a papír alapú szavazás során a lakcímkártya vonalkódjának beolvasását követően a szavazólapon lévő QR kódot is beolvasták a rendszerbe. A helyszínen az elektronikus rendszert kezelő személy azonban nem tudott egyértelműen választ adni arra a kérdésre, hogy a QR kód milyen információt tartalmaz, ezáltal a panaszos nem tudott meggyőződni arról, hogy a QR kód egyedi azonosítót, vagy általános, minden szavazólapon egyforma információt tartalmaz-e.

A panaszos a Hatóság arra vonatkozó vizsgálatát kérte, hogy a QR kód lehetővé teszi-e, hogy a szavazólapot összekapcsolják a szavazatot leadó személlyel, azaz megállapítható-e a QR kód segítségével, hogy mely személy, mely jelöltre adta le a szavazatát.

I)

A Hatóság a tényállás feltárása érdekében megkereste az OEVB-t, majd mivel az adatkezelési tájékoztatóban az OEVB elérhetőségeként megjelölt címről a Hatóság megkeresése „nem kereste” megjelöléssel érkezett vissza, a DK-tól, a Jobbik párttól, az LMP-től, az MSZP-től, a Momentum és a Párbeszéd pártoktól kért tájékoztatást az alábbi kérdésekben:

1. Mi a papír alapon történő szavazás menete, mely személyes adatok kezelésére kerül sor a szavazással összefüggésben, milyen célból és mely jogalap alapján?
2. A pártok és az OEVB milyen szerepet töltek, illetve töltenek be az előválasztást lebonyolító rendszer, eljárásrend kialakításában, működtetésében?
3. Hogy oszlik meg az adatkezelői felelősség a megjelölt szervezetek között?
4. Az OEVB miért tekinti magát adatkezelőnek és milyen tevékenységet lát el az előválasztással összefüggésben? Kik/mely szervezetek a tagjai az OEVB-nek és milyen szerepet töltenek be, milyen tevékenységet látnak el az előválasztással összefüggésben?

5. A szavazólapokon elhelyezett QR kódok egyedi, minden szavazólap esetén különböző adatokat tartalmaznak, vagy valamennyi szavazólap esetén ugyanaz az adattartalom olvasható ki?
6. Milyen adatot reprezentál a QR kód, azt/azokat hogyan generálják és azt/azokat hogyan tartják nyilván, továbbá ezen adatok mihez kapcsolhatóak az adatbázisukban?
7. Milyen célt szolgál a szavazólapon elhelyezett QR kód, hogyha a szavazni szándékozó, korábban szavazatot már leadó természetes személy a laccím-kártyája vonalkódjának a leolvasásával is azonosíthat?
8. Mely személynek/szervezetnek van ráhatása a QR kód működésére? Ki döntött annak bevezetéséről?

A Hatóság megkeresésében foglalt kérdésekre a Momentum, az LMP, a DK és a Párbeszéd lényegében egymással azonos tartalmú választ adott, illetve melléleteket csatolt **[(A) alatt ismertetve az egyes válaszoknál]**, ugyancsak lényegében azonos volt egymással az MSZP és a Jobbik válaszainak tartalma **[(B) alatt ismertetve az egyes válaszoknál]**.

A Hatóság megkeresésében foglalt kérdésekre az alábbi válaszok érkeztek:

1.

(A) A választópolgár a szavazóhelyiségként szolgáló sátorban/épületben/azok előtt megkapta az **értéknyilatkozatot**, a **hatpárti adatkezelési tájékoztatót** és a **Magyarhang Nonprofit Kft.** (székhely: 1015 Budapest, Batthyány u. 62.; a továbbiakban: aHang) **adatkezelési tájékoztatóját** (a továbbiakban: aHang tájékoztató), valamint az adatai kitöltésére szolgáló ívet.

Ezt követően a választópolgár már a dokumentumokat kitöltve érkezett meg a sátorba/épületbe az előválasztáson részvétel céljából.

A választások lebonyolításában közreműködő önkéntes/aktivista elkérte és ellenőrizte a választópolgár nyilatkozatának kitöltését.

Az önkéntes/aktivista szemrevételezéssel ellenőrizte a választópolgár fényképes igazolványát és laccím-kártyáját, tizennyolc éves kort be nem töltött személy esetében a szülői hozzájárulás meglétét is.

Az önkéntes/aktivista a laccím-kártyáról beszkenelte a vonalkódot a szavazást támogató eVol biztosi belső mobilapplikációba (a továbbiakban: eVol), itt megállapításra került, hogy szavazhatott-e az adott helyen (az eVol az adatból képzett hash-t összevetve a már szavazott adatbázissal, amiben csak hash-ek vannak).

Az önkéntes/aktivista beírta a választópolgár teljes laccímét az eVolba.

Ha a választópolgár nem szavazhatott abban a választókerületben, átirányították és adatai töröltek.

Az önkéntes/aktivista beírta a választópolgár nevét az eVol-ba.

Ha a választópolgár szavazhatott az adott választókerületben, a laccím és név adatát az eVol rendszer beküldte a hatpárti adatbázisba, erre az értéknyilatkozatban foglalt hozzájárulás teremtette meg a jogalapot.

A választópolgár ezzel jogosultságot szerzett szavazásra. Az aktivista átadott két szavazólapot (miniszterelnök-jelölt és egyéni képviselőjelölt), mindkettő QR-kódját beszkenelte.

A választópolgár szavazott, bedobta lapjait az urnába.

A papír alapon történő szavazás esetén az adatkezelés célja a kapcsolattartás. A szavazatot leadott választópolgár neve és laccíme, és/vagy telefonszám és/vagy e-mail címe került kezelésre. Az adatkezelés jogalapja a GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) pontja szerinti közérdekű adatkezelés, illetve a GDPR 9. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint a szülői felügyeletet gyakorló hozzájárulása esetén a GDPR 6. cikk (1) bekezdés a) pontja és GDPR 8. cikk (1) bekezdése, illetve a GDPR 9. cikk (2) bekezdés a) pontja.

(B) A szavazást megelőzően az állampolgárok egy **Értéknyilatkozat** kitöltésével nyilvánították ki azt a szándékukat, hogy a szavazáson részt kívánnak venni. Ehhez megadták a nevüket és laccímüket.

Az állampolgárok a szavazóbiztosoknak bemutatnak egy arcképes igazolványt, valamint a szavazóbiztosok számára lehetővé tették, hogy lakcímkártyájukról címüket leolvassák, igazolva azt, hogy az adott egyéni választókerületben felállított szavazóponttal megegyező területen laknak. A szavazóbiztosok megfogtak egy üres szavazólapot, és egy elektronikus rendszerbe beolvasták a rajta lévő QR kódot. A kódot beolvasó rendszer megakadályozta, hogy a beolvasást követően ezt a kódot még egyszer beolvassák.

Bár a lakcímkártya adatainak megtekintése és a QR kód ezt követő beolvasása fizikailag egy térben, a szavazó jelenlétében történt, ám informatikai szempontból a kettőnek semmi köze nem volt egymáshoz, a sorrend akár fordított is lehetett volna. A szavazó ezt követően kitöltötte a szavazólapot, majd bedobta a zárt urnába. Az is megtörtént, hogy a szavazó elrontotta a szavazólapot, ilyenkor újat kapott, új QR kód leolvasásával, de itt már nem kellett a lakcímkártyát leolvasni ismét, mert a két leolvasás független volt egymástól.

A szavazással összefüggésben kezelt személyes adatok kezelésének jogalapját és célját az „Adatkezelési tájékoztató – Előválasztás 2021 – az előválasztáson szavazatot személyesen leadó választópolgároknak” c. dokumentum (a továbbiakban: adatkezelési tájékoztató) részletezi. A tájékoztató azonban nem érinti a QR kódok használatát, az adatkezelőknek vagy az adatfeldolgozóknak ugyanis sem technikai, sem eljárási lehetősége nem volt a kódok tartalmát személyes adattal összekötni, mert a kódok használatának másolásvédelmi célja volt.

2.

(A) A megjelölt pártok, illetve az előválasztást koordináló OEVB egyértelműen felelősei és főszervezői az előválasztásnak, ők döntöttek az eljárásrendről. Ugyanakkor részfeladatokra bevontak konkrét szervezeteket, így pl. egyes adatfeldolgozói feladatokra az aHang-ot.

(B) A megjelölt szervezetek (a hat párt és az OEVB) 2021. augusztus 16-án megállapodást kötöttek közös adatkezelési tevékenységről, amely a Hatóság részére másolatban megküldésre került. A megállapodás részben az előválasztásban részt vevő szavazók személyes adatainak kezeléséről is szólt, és ez képezte az alapját az adatkezelési tájékoztatónak, azonban a megállapodás nem érintette a QR kódok használatát, mert azoknak másolásvédelmi célja volt, nem adatkezelési célja.

A megjelölt szervezetek 2021. augusztus 16-án adatfeldolgozói szerződést kötöttek az aHanggal, amely szerződés már kizárólag az előválasztásban részt vevő szavazók személyes adatainak kezeléséről szólt, de ez a szerződés sem érintette a QR kódok használatát. Az adatfeldolgozói szerződés a Hatóságnak másolatban megküldésre került.

A megjelölt szervezetek és az aHang 2021. október 20-án megállapodást kötöttek arról, hogy az aHang marketing céllal megkeresheti azokat a szavazókat, akik erre a szavazás lebonyolítása során külön felhatalmazást adtak. A marketing megállapodás külön szólt az adatbázisok kezelésén belül a kétfajta, szavazási célú és marketing célú adatbázis technikai elkülönítéséről, a QR kódok használatát azonban ez sem érintette. A Hatóságnak másolatban ez a megállapodás is megküldésre került.

A szavazók a szavazás során a marketing célú felhatalmazást az Értéknnyilatkozat utolsó soraiban, opcionálisan megjelölhetően adhatták meg, a szavazásnak ez nem volt előfeltétele.

3.

(A) A megjelölt hat párt, illetve az előválasztást koordináló OEVB közös adatkezelést folytatnak az előválasztás kapcsán, amelyről megállapodást kötöttek.

(B) A személyes adatokkal kapcsolatos adatkezelői felelősség megoszlását az előző 2. pontban említett megállapodások és szerződések részletezik. Az MSZP és a Jobbik álláspontja szerint a szavazóbiztosoknak a bejelentésben érintett QR kód adattartalmát érintő adatkezelői felelőssége kizárólag technikai jellegű volt, az nem terjedt ki személyes adatok kezelésére.

4.

(A) Az OEVB hattagú, a közös adatkezelésre megállapodást kötő hat párt egy-egy képviselőjéből áll, mely önálló feladatokkal bír. Ők döntöttek az előválasztás minden fő- és részletszabályáról. Mivel a jelöltek adatainak kezelése kapcsán fontos és közvetlen szerepe volt a

testületnek, ezért az előválasztást közvetlenül megszervező és lebonyolító hat párt úgy döntött, hogy ezt formalizálják is, ezért lett szerepe az OEVB-nek, mint közös adatkezelőnek.

(B) Az OEVB a közös adatkezelői megállapodás alapján egészében, de részleteiben különösen annak I.1. és IV.9. pontjai alapján tekinti magát adatkezelőnek, és látott el tevékenységet az előválasztással kapcsolatban.

A megállapodás I.1. pontja az alábbiakról rendelkezik:

„Az előválasztás lebonyolításához létrehozták a hat párt delegáltjaiból az Országos Előválasztási Bizottságot (OEVB). Tekintettel arra, hogy a hat párt és az OEVB (a továbbiakban együttesen: adatkezelők) az előválasztás lebonyolítása kapcsán a személyes adatok kezelésének a célját és eszközeit egyes adatkezelések vonatkozásában közösen határozzák meg, ezek meghatározására érdemi befolyást gyakorolnak, illetve az adatkezelési műveleteket (legalább részben) közösen végzik, e személyes adatoknak az előválasztás keretében történő kezelése során közös adatkezelői pozícióban vannak.”

A megállapodás IV.9. pontja az alábbiakról rendelkezik:

„Az adatkezelők megállapodnak, hogy az OEVB – tekintettel arra, hogy abban valamennyi adatkezelő delegáltak útján képviselve van – a közös adatkezelés folyamata során egyfajta központi ellenőrző funkciót lát el, különösen az érintetti kérelmek, adatvédelmi incidensek bejelentése vagy az adatfeldolgozók igénybevétele vonatkozásában.”

5.

(A) A szavazólapok QR kódja egyedi minden szavazólap esetén.

(B) A szavazólapokon elhelyezett QR kódok egyediek voltak, minden szavazólapon különböző adatok voltak, egy 32 karakteres jelsort tartalmaztak.

6.

(A) A szavazólap URL-je UUID-t reprezentál, amelyet az RFC4122 szabvány alapján kerül képzésre. Nem kapcsolható össze más adattal, mint a választókerület/szavazóhely kódjával, és a nyomtatás, kiadás, számlálás időpontjával.

(B) Az előválasztás ideje alatt a QR kódokat leolvasó elektronikus rendszer tárolta a QR kódok tartalmát képező 32 karakteres jelsorokat, automatikusan megakadályozva ezzel a szavazólapok dupla leolvasását.

7.

(A) A QR kód a szavazólapokkal való visszaélések elkerülését szolgálja. Az egyedi kód szavatolja, hogy egy adott szavazólap nem kerülhet fénymásolásra és többször kiadásra/számlálásra, másik választókerületben való felhasználásra sem. A QR kódoknak nem volt olyan szerepe, hogy a személyt azonosítsa, semmilyen összefüggésben nem volt a szavazó lakcímkártyájával, ez utóbbi vonalkódjának a leolvasása azt a célt szolgálta, hogy senki ne szavazhasson kétszer.

(B) A QR kódot nem használták a szavazat leadása után. A kódot a szavazóbiztosok a szavazás előtt olvasták le a szavazó szeme láttára, az üres szavazólap átadásakor. A szavazóbiztosok ezt abból a célból tették, hogy ne adjanak át a szavazónak olyan szavazólapot, amely egy másik üres szavazólap másolata.

A lakcímkártya vonalkódjának beolvasása a QR kód leolvasása és az üres szavazólap átadása előtt történt abból a célból, hogy a szavazók az első fordulóban igazolják, hogy a saját területileg illetékes választókerületükben kívánnak szavazni az egyéni jelöltre. Ennek semmi köze nem volt a QR kódok használatához, a lakcím, mint információ nem kapcsolódott a 32 karakteres jelsorhoz. Ezt bizonyítja, hogy

- néha leállt az internetkapcsolat a két leolvasás közben, ilyenkor a szavazók várakoztak, mielőtt a rendszer újra indult volna és megkapták volna az üres szavazólapot, ám ez nem zavarta a szavazást, mert a két leolvasás független volt egymástól;

- néha a szavazók elrontották a szavazólapot, ilyenkor újat kaptak, új QR kód leolvasásával, ám ekkor már nem kellett leolvasni a laccímkartájukat, hiszen a két leolvasás független volt egymástól.

8.

(A) Az előválasztással kapcsolatos minden részletszabályt az OEVB hozott meg, így a QR kód alkalmazását is, az aHang javaslata alapján.

(B) A másolásvédelmi célzatú QR kódok bevezetéséről a szavazólapot szerkesztő aHang döntött, és erről tájékoztatta az OEVB-t. Az OEVB ezt a másolásvédelmi technikát elfogadta.

II)

A Hatóság az eljárás során vizsgálta az adatkezelői, adatfeldolgozói szerepek betöltését is, ezért megkereste a Magyarhang Nonprofit Kft.-t (aHang) is, és tájékoztatást kért az alábbi kérdésekben:

1. Milyen szerepet töltött be az aHang az előválasztás lebonyolítása során?
2. Mi volt a papír alapon történő szavazás menete, mely személyes adatok kezelésére került sor a szavazással összefüggésben, milyen célból és mely jogalap alapján?
3. Ki minősül adatkezelőnek az Értéknyilatkozaton gyűjtött személyes adatok kezelésének vonatkozásában?
4. Az Értéknyilatkozaton gyűjtött egyes személyes adatokat milyen célból és jogalap alapján kezeli az aHang?
5. Milyen módon tájékoztatták az érintetteket a szavazással összefüggésben kezelt személyes adataik, illetve az Értéknyilatkozaton megadott személyes adataik kezeléséről?

A Hatóság megkeresésében foglalt kérdésekre az alábbi válaszok érkeztek:

1. A petíciós platformot és a 2021. évi őszi hatpárti ellenzéki előválasztás informatikai rendszerét is üzemeltető aHang az adatvédelmi tájékoztatókkal összhangban adatfeldolgozói feladatokat látott el a Pártok, illetve a képviselőikből álló előválasztási bizottság, mint adatkezelők döntései, utasításai alapján. Az aHang feladata a szavazás során a teljes informatikai háttér biztosítása volt.

2. Az aHang nyilatkozata szerint az adatkezelési tájékoztatókban foglaltakon túl a papíralapú szavazás menetéről további tájékoztatást adni nem tud, mert az adatkezelés tartalmi kérdése miatt az adatkezelők felelősek.

3. Az Értéknyilatkozaton gyűjtött személyes adatok kezelésének vonatkozásában elsődlegesen a Pártok és az OEVB az adatkezelő, ugyanakkor az Értéknyilatkozaton szerepelt egy önállóan beikszelhető nyilatkozatrész, amellyel az érintett választópolgár az aHang hírlevelére is feliratkozhatott, nyilatkozva arról, hogy „*Szeretném, ha a Magyarhang Nonprofit Kft. előválasztással, választásokkal, társadalmi ügyekkel kapcsolatban tájékoztatást adna e-mailben.*” Azon személyek esetében, akik ezt a nyilatkozatot kitöltötték, az aHang – az előválasztástól eltérő, tájékoztatási célú adatkezelés vonatkozásában – adatkezelője lett az Értéknyilatkozatot aláíró polgárok e-mail címének a <https://ahang.hu/adatkezeles/> oldalon elérhető adatvédelmi tájékoztatóban foglaltak szerinti körben. A feliratkozók az aHang hírleveleinek címzettjei lettek, az e-mail címen kívül a feliratkozó nevét és irányítószámát kezeli adatkezelőként az aHang e körben.

Ugyanakkor, tekintve, hogy az e-mail cím megadása eleve opcionális volt, ahogyan a tájékoztatás kérésére vonatkozó nyilatkozat is, ezért az Értéknyilatkozatot aláíró, a papíralapú szavazásra regisztrált személyektől kis számban kezelt, illetve kezel az aHang adatokat az így kapott hozzájárulás alapján. Ezen a módon összesen 59.264 olyan hozzájáruló nyilatkozatot kapott az aHang, amelyeken e-mail cím is szerepelt, ebből összesen csak 38.701 volt új feliratkozó – a többi cím már előzetesen elektronikusan feliratkozott hírlevélre – amelyekből jelenleg 35.606 az aktív feliratkozás.

4. A hatpárti előválasztási adatkezelésre vonatkozó tájékoztatás az Értéknyilatkozat hátoldalán szerepelt, az aHang adatkezelői tájékoztatója minden szavazóponton nyomtatott formában is elhelyezésre került a szavazóasztalokra, továbbá az aHang aktivistái az Értéknyilatkozatok kitöltésekor külön felhívták a figyelmet a feliratkozási lehetőségre és az adatkezelésre (az aktivisták felkészítő képzésén is külön szerepelt), és a tájékoztató az aHang oldalán is elérhető (<https://ahang.hu/adatkezeles/>). A hozzájárulás alapján kiküldött hírlevelek az adatvédelmi tájékoztatót tartalmazó honlap elérhetőségét, valamint a leiratkozást lehetővé tevő linket tartalmazták, így az aHang önálló adatkezelői tevékenységének megkezdésével egyidejűleg a címzettekhez elektronikus úton is eljutottak az adatkezeléssel kapcsolatos információk.

Az aHang a válaszához mellékelte az Értéknyilatkozat mintája első oldalának másolatát, nyilatkozata szerint az aHang oldalán (<https://ahang.hu/adatkezeles/>) elérhető adatvédelmi tájékoztatónak az előválasztás idején aktuális – a hatályossal azonos – szövegét, valamint a feliratkozóknak az adott időszakban kiküldött hírlevél egyik számának másolatát, továbbá az aHang önkénteseinek eljuttatott iránymutatásokat. A Hatóság a csatolt mellékletek áttekintése során megállapította, hogy a csatolt adatkezelési tájékoztató nem azonos az aHang oldalán elérhető adatkezelési tájékoztatóval, hanem az „*Adatkezelési tájékoztató – Előválasztás 2021 – az előválasztáson szavazatot személyesen leadó választópolgároknak*” c. dokumentumot csatolta.

III)

A Hatóság megállapításai

1. Az előválasztással összefüggésben kezelt adatok köre

A <https://elovalasztas2021.hu/> oldalon elérhető információk szerint az előválasztáson egyrészt az szavazhatott, aki Magyarországon bejelentett állandó lakóhellyel rendelkezett és magyar állampolgár. Szülő/törvényes képviselő szülői hozzájáruló nyilatkozatának kitöltése és bemutatása után szavazhatott továbbá az a Magyarországon bejelentett állandó lakóhellyel rendelkező kiskorú állampolgár is, aki a 2022. évi általános országgyűlési választások napján nagykorú lett, vagyis 2004. április 1-jét megelőzően született.

A Pártok nyilatkozata szerint a szavazóknak a szavazást megelőzően egy „*Értéknyilatkozat*” elnevezésű dokumentumot kellett kitölteniük, illetve kiskorúak esetében a kitöltött szülői hozzájáruló nyilatkozatot bemutatni.

Az értéknyilatkozaton a szavazóknak a **név, lakcím és aláírás** személyes adatokat **kötelező** volt megadniuk, míg a **telefonszám és e-mail cím** adatuk megadása **opcionális** volt. Az értéknyilatkozaton megadott adatokon kívül a szavazást megelőzően továbbá a szavazó lakcímkártyájáról beszkenelték annak **vonalkódját** az eVol applikációba, hogy megállapíthassák, hogy szavazhat-e az adott helyen. A Pártok nyilatkozata és a csatolt adatkezelési tájékoztatóban foglaltak szerint az eVol a **személyi azonosítóból** egy visszafejthetetlen, személyazonosításra alkalmatlan azonosító **kódot (hash) képzett**, ezt tárolta a rendszer. Újabb leolvasáskor a rendszer az így képzett új hash adatot vetette össze a már tárolt hash adatokkal annak kiszűrésére, hogy korábban történt-e szavazás az adott lakcímkártyával. Az adatkezelési tájékoztatóban foglaltak szerint azonban maga a személyi azonosító rögzítésre nem került, csak az abból képzett hash adat.

A Pártok nyilatkozata szerint a választópolgárok név és lakcímadatát egyrészt az *eVol rendszerben rögzítették*, másrészt ha a választópolgár szavazhatott, ezen adatait az eVol rendszer *beküldte a hatpárti adatbázisba*.

A csatolt *Megállapodás közös adatkezelői tevékenységről* c. dokumentumban, a Pártok, mint megbízók által a Magyarhang Nonprofit Kft.-vel (aHang) kötött adatfeldolgozói szerződésben foglaltakból ugyanakkor – ellentétben a Pártok eljárás során adott nyilatkozataival és az adatkezelési tájékoztatóban foglaltakkal – az állapítható meg, hogy a személyi azonosító, a személyi igazolvány/útlevél/jogosítvány és a lakcímkártya száma is a kezelt adatok közé tartozik.

2. Az adatkezelő személye

2.1. A szavazáson való részvétellel kapcsolatos adatkezelés tekintetében az adatkezelő személyének megállapítása

2.1.1. A Pártok nyilatkozata szerint a Pártok és az Országos Előválasztási Bizottság 2021. augusztus 16-án megállapodást kötöttek közös adatkezelési tevékenységről, azaz a Pártok a Hatóság megkeresésére adott válaszukban egyhangúan úgy nyilatkoztak, hogy közös adatkezelőknek minősülnek az OEVB-vel együtt.

A Hatósághoz másolatban csatolt **„Megállapodás a közös adatkezelői tevékenységről”** elnevezésű dokumentumban foglaltak szerint a Pártok megállapodtak abban, hogy közösen indulnak a 2022-es országgyűlési választáson. Az előválasztás lebonyolításához létrehozták a hat párt delegáltjaiból az Országos Előválasztási Bizottságot (OEVB). *„Tekintettel arra, hogy a hat párt és az OEVB (a továbbiakban együtt: adatkezelők) az előválasztás lebonyolítása kapcsán a személyes adatok kezelésének célját és eszközeit egyes adatkezelések vonatkozásában közösen határozzák meg, ezek meghatározására érdemi befolyást gyakorolnak, illetve az adatkezelési műveleteket (legalább részben) közösen végzik, e személyes adatoknak az előválasztás keretében történő kezelése során közös adatkezelői pozícióban vannak.”*

A dokumentumban az alábbi legfontosabbakat rögzítették az adatkezelők:

- Az adatkezelés mely személyes adatokra terjed ki.
- Az adatkezelésnek mi a jogalapja és célja – külön bontva a jelöltállítás keretében kezelt adatokat, az ajánlásgyűjtés keretében kezelt adatokat, a jelen vizsgálat szempontjából releváns szavazás keretében kezelt adatokat és a szintén releváns, a szavazás után a kapcsolattartás céljából kezelt adatokat.
- A dokumentumban foglaltak szerint az adatkezelők megállapodtak, hogy az **OEVB** – tekintettel arra, hogy abban valamennyi adatkezelő delegáltak útján képviselve van, - a közös adatkezelés folyamata során egyfajta **központi ellenőrző funkciót** lát el, különösen az érintetti kérelmek, adatvédelmi incidensek bejelentése vagy az adatfeldolgozók igénybevétele vonatkozásában.
- Az adatkezelők az **érintetti jogok érvényre juttatása** körében **együttműködnek**, és az érintett mindegyik fél vonatkozásában és mindegyik féllel szemben gyakorolhatja érintetti jogait.
- Rögzítették, hogy a GDPR 13. cikke alapján nyújtandó **tájékoztatást** egyeztetést követően a szavazás során a szavazást megelőző rendelkezésre bocsátással az adatkezelők **közösen teljesítik**.
- Az érintetti kérelmek teljesítéséről vagy annak elutasításáról az intézkedést hozó fél haladéktalanul tájékoztatja az érintettet és az OEVB-t.
- Az adatkezelők a közös adatkezelés során külön-külön, illetve közösen is igénybe vehetnek adatfeldolgozót, amely esetekben az adatkezelést az adott adatkezelő vagy az adatkezelők nevében az adatfeldolgozó végzi.

2.1.2. A GDPR 4. cikk 7. pontjának fogalommeghatározása szerint **adatkezelő** az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely a személyes adatok kezelésének **céljait és eszközeit önállóan vagy másokkal együtt meghatározza**, míg a 8. pontjában foglaltak szerint **adatfeldolgozó** az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely az adatkezelő nevében személyes adatokat kezel.

A Pártok nyilatkozata és a csatolt dokumentumokból megállapítottak szerint a Pártok – azaz a DK, a Jobbik, az LMP, az MSZP, a Momentum és a Párbeszéd – döntöttek arról, hogy közös listán indulnak a 2022-es országgyűlési választáson. Döntésük alapján ennek érdekében előválasztást tartottak, hogy döntés szülessen a 2022-es országgyűlési választáson indítandó közös miniszterelnök-jelölt személyéről és a 106 egyéni választókerületben indítandó közös egyéni képviselőjelöltek személyéről.

Arról tehát, hogy előválasztást tartanak, továbbá annak idejéről, módjáról, eszközeiről a hat párt közösen döntött, amelyről 2021. augusztus 16-án megállapodást is aláírtak.

A Pártok és az OEVB a közös adatkezelői tevékenységről szóló megállapodásukban ugyan a Pártok delegáltjaiból létrehozott OEVB-t is közös adatkezelőnek minősítették, a Hatóság álláspontja szerint azonban az OEVB nem tekinthető az előválasztással kapcsolatos adatkezeléssel összefüggésben önálló döntéshozó szervnek. Az OEVB a megállapított tényállás szerint a hat párt, mint közös adatkezelők egy-egy delegáltjából álló, annak tulajdonképpen a közös képviselőjét ellátó „formáció”, továbbá maga az ellenzéki értéknnyilatkozat sem nevesíti külön az OEVB-t, csupán a közös listát állító pártokat említi.

Az előválasztás során a szavazást megelőzően, annak mintegy feltételeként a szavazóknak ún. „Ellenzéki értéknnyilatkozatot” kellett kitölteniük, amelyben foglaltak szerint *„Alulírott egyetértek az ellenzéki értéknnyilatkozat tartalmával, és támogatom a közös listát állító ellenzéki pártokat a 2022-es országgyűlési választáson.”*

Az előválasztáson szavazatot személyesen leadó választópolgároknak szóló adatkezelési tájékoztató a bevezető szövegében ugyan a Pártok melletti közös adatkezelőként az OEVB-t is felsorolja, azt megelőzően azonban fentieknek ellentmondóan úgy fogalmaz, hogy *„A lent felsorolt közös adatkezelők megállapodtak abban, hogy közösen indulnak a 2022-es országgyűlési választáson, és közös előválasztást rendeznek.”*, az OEVB azonban értelemszerűen, mivel nem párt, és mint olyan, önálló jogokkal és kötelezettségekkel nem rendelkező jogi személyiség nélküli szervezet, a választáson nem is tudott indulni.

A fentiek alapján a jelen ügyben vizsgált, az előválasztás során a szavazással összefüggésben történő adatkezeléssel kapcsolatos valamennyi adatkezelői kötelezettség kötelezettjei az általános adatvédelmi rendelet 4. cikk 7. pontja alapján együttesen, **mint közös adatkezelők, a Pártok.**

2.2. A szavazást követő további kapcsolattartási célú adatkezelés tekintetében az adatkezelő személyének megállapítása

Az értéknnyilatkozaton a választópolgároknak lehetőségük volt megjelölni, hogy *„ Szeretném, ha a Magyarhang Nonprofit Kft. előválasztással, választásokkal, társadalmi ügyekkel kapcsolatban tájékoztatást adna e-mailben.”*, azaz hozzájárulásukat adták az aHanggal megjelölt témakörökben történő, további e-mail útján történő kapcsolattartáshoz.

Az aHang nyilatkozata szerint az értéknnyilatkozaton történő, az előválasztástól eltérő, tájékoztatósi célú adatgyűjtés vonatkozásában – azaz az érintettek e-mail címe, valamint a név és irányítószám személyes adata kezelésének vonatkozásában – az aHang adatkezelő lett, az aHang weboldalán elérhető adatkezelési tájékoztatóban (<https://ahang.hu/adatkezeles/>) foglaltak szerinti körben.

A hivatkozott weboldalon elérhető adatkezelési tájékoztató azonban kifejezetten az „előválasztással, választásokkal, társadalmi ügyekkel kapcsolatban” nyújtandó tájékoztatásra vonatkozóan információkat nem tartalmaz. Az aHang tájékoztató a 2. pontjában a kezelt adatok körében nevesíti többek között az alábbiakat:

- az érintett neve, e-mail címe, telefonszáma, lakcíme, születési ideje;
- az az információ, hogy az érintett az aHangtól kapott-e e-maileket, azokat megnyitotta-e, illetve rákattintott-e az azokban lévő linkre;
- az az információ, hogy az érintett korábban kérte-e, hogy bizonyos témákban kapjon levelet.

Továbbá az aHang tájékoztató 3. pontjában kiemelt *Adatkezelés célja* alcím alatt felsoroltak között szerepel *„Az Adatkezelővel történő kapcsolattartás elősegítése (hírlevél feliratkozás)”*.

Ezzel ellentétben az Adatkezelési tájékoztató – Előválasztás 2021 dokumentumban, továbbá a vizsgálat során becsatolt dokumentumokban foglaltakból a Hatóság – a későbbiekben részletesen kifejtettekben – megállapította, hogy kapcsolattartási célra megadott személyes adatok – függetlenül az adatkezelés jogszerűségétől vagy jogszerűtlenségétől - egyrészt a Pártok kezelésébe, másrészt az aHang kezelésébe kerülnek, ezáltal **a kapcsolattartási célból megadott adatok adatkezelői egymástól függetlenül, mint önálló adatkezelők a Pártok és az aHang.**

3. Az adatkezelés jogszerűsége

A GDPR fogalom meghatározása alapján a név, lakcím, aláírás, telefonszám, e-mail elérhetőség, személyi azonosító, a személyazonosításra alkalmas okmányok száma az érintett személyes adatának, míg az adatokon elvégzett bármely művelet, így például az adatok gyűjtése, rögzítése, tárolása, rendszerezése, felhasználása adatkezelésnek minősül.

Az adatkezelés jogszerűségéhez az adatkezelőnek a GDPR 6. cikk (1) bekezdésével összhangban álló joggal kell rendelkeznie az adatkezeléshez.

A megállapított tényállás szerint a Pártok egyrészt a *szavazáson való részvételhez* kapcsolódóan kezelnek személyes adatokat, másrészt a szavazást követően *további kapcsolattartási célból* is történik adatkezelés.

Nagyon fontos azzal tisztában lennie az adatkezelőknek, hogy nem az érintett, valamint nem a Hatóság feladata és felelőssége egy eljárás során az adatkezelő helyett az adatkezelés céljának és jogalapjának azonosítása és indokolása. Azt, hogy milyen célból és milyen joggal kíván személyes adatot kezelni, az adatkezelőnek kell konkrétan, adat- és célszintre lebontva egyértelműen indokolni, mérlegelni és ennek garanciáit megteremteni. Ennek elmaradása kizárólag az adatkezelő felelőssége.

3.1. A szavazáson való részvétellel kapcsolatos adatkezelés jogszerűsége

A 2.1. pontban a Hatóság által megállapítottak szerint az előválasztás során a *szavazással összefüggésben történő adatkezeléssel* kapcsolatos valamennyi adatkezelői kötelezettség kötelezettjei az általános adatvédelmi rendelet 4. cikk 7. pontja alapján együttesen, **mint közös adatkezelők, a Pártok.**

3.1.1. A szavazóknak ahhoz, hogy a szavazáson egyáltalán részt vehessenek, szavazatukat leadhassák, előfeltételként kötelezően ki kellett tölteniük papír alapon az ún. *ellenzéki értékn nyilatkozatot*. Az értékn nyilatkozaton kötelezően megadandó adatok: *név, lakcím, aláírás*, míg a *telefonszám, e-mail cím* adatok megadása opcionális volt.

Az adatok megadásán túl megjelölhető volt, hogy

„ Az adatvédelmi tájékoztatót megértettem és tudomásul vettem.”, valamint

„ Szeretném, ha a Magyarhang Nonprofit Kft. előválasztással, választásokkal, társadalmi ügyekkel kapcsolatban tájékoztatást adna e-mailben.”

A 18. életévet még be nem töltött személyeknek továbbá szülői hozzájáruló nyilatkozatot is be kellett mutatniuk. A szülői hozzájáruló nyilatkozaton a *szülő és a gyermek nevét és aláírását* kellett megadni.

A szavazás során az I.1. pontban hivatkozott eVol applikációba a csatolt leírás alapján fel kellett vinni és rögzíteni a lakcímkártyán szereplő: *családnév, utónév, irányítószám, közterület, házzszám* adatokat. Ezt követően beolvasásra került a *lakcímkártya vonalkódja*, majd ha a vonalkód beolvasása sikertelen volt, manuálisan rögzítésre került a lakcímkártyán található *személyi azonosító*, illetve régi típusú személyi igazolványnál szintén csak manuálisan volt megadható a személyi azonosító.

Ha mindezek rögzítése sikeres volt, a szavazó akkor kaphatta meg a szavazólapot. Az applikáció segítségével beolvasásra került a szavazólapon található QR kód. Ha a „hitelesítés sikeres” üzenet jelent meg az applikáción, a szavazó akkor kaphatta meg ténylegesen a szavazólapot szavazásra.

A Pártok nyilatkozata és a csatolt dokumentumokban (adatkezelési tájékoztató, leírás az eVol applikáció működéséről) írtak szerint a személyi azonosítóból egy visszafejthetetlen, személyazonosításra nem alkalmas azonosító kód (hash) kerül képzésre a többszöri szavazás megakadályozása érdekében, a személyi azonosító azonban nem kerül rögzítésre a közös adatkezelők által.

3.1.2. A Pártok nyilatkozata szerint a választópolgár a szavazás előtt megkapta a kitöltendő értéknilylatkozatot, a hatpárti adatkezelési tájékoztatót és az aHang adatkezelési tájékoztatóját, valamint az adatai kitöltésére szolgáló ívet. A válaszeveleekben foglaltak szerint ezen dokumentumok a Hatóság megkeresésére adott válaszevél mellékleteként csatolásra kerültek.

A Hatóság azonban a Pártok válaszevelei között csak az alábbi dokumentumokat tudta azonosítani:

- ellenzéki értéknilylatkozatot (adatkezelési tájékoztató nélkül),
- adatkezelésre vonatkozó információt is tartalmazó „Megállapodás a közös adatkezelői tevékenységről” elnevezésű dokumentumot,
- a Pártok és az OEVB megbízóknak a Magyarhang Nonprofit Kft. (aHang) megbízottal kötött adatfeldolgozói szerződését,
- a Pártok és az OEVB, valamint az aHang között az előválasztás során az aHang számára adatkezelési jogosultságot biztosító polgárok adatainak feldolgozása és az aHanghoz eljuttatása érdekében kötött megállapodása,
- néhány rontott szavazólap másolata;
- engedély 18 év alatti gyermek személyes adatai kezeléséhez elnevezésű nyilatkozatminta
- „Ingyenes megbízási szerződés” minta, melyet az aHang, mint megbízó kötött szavazóbiztosi feladatok ellátására.

A Hatóság továbbá figyelembe vette az aHang által csatolt, illetve a Pártok által csupán hivatkozott, de be nem csatolt, korábban az elovalasztas2021.hu oldalról elérhető és a Hatóság által letöltött „Adatkezelési tájékoztató – Előválasztás 2021, az előválasztáson szavazatot személyesen leadó választópolgároknak” dokumentumban foglaltakat.

3.1.3. A Pártok nyilatkozata és a hivatkozott/csatolt dokumentumokban megjelöltek szerint az adatkezelés jogalapja a **GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) pontja**, azaz hogy az adatkezelés közérdekű vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges.

Közérdekű feladatokról akkor beszélhetünk, ha az adatkezelés alapját uniós jog vagy magyar jogszabály határozza meg. A rendelet alapján a jogalapban szereplő „közérdekű feladat” kitétel vonatkozásában irányadónak tekinthető a magyar jogszabályokból ismert „közfeladat” kifejezés. A közfeladat fogalma általánosságban úgy határozható meg, hogy a közigazgatás két alrendszeréhez, vagyis az államigazgatás és az önkormányzati igazgatás körébe tartozó szervek, továbbá a jogszabály által létrehozott, valamint a jogszabályban meghatározott feladatkörrel rendelkező szervek, személyek látnak el közfeladatot. Emellett közfeladatnak minősül az is, ha az állam valamely szakma teljességét érintő kérdésekben való tanácsadó közreműködés céljából hoz létre köztisztületet úgy, hogy az e feladat ellátásához szükséges szervezettel és hatáskörökkel is ellátja. Közfeladatot láthat el az olyan ágazati önkormányzat is, amely az adott hivatás minden gyakorlója számára a foglalkozás szabályait érintő normaalkotást végez, s ezeket szankcionálja.

A jogalap másrészt a közhatalom gyakorlásához szükséges személyes adatok kezelése esetén alkalmazható. A közhatalom gyakorlásával összefüggésben szintén alkalmazni kell a GDPR azon rendelkezését, hogy az adatkezelés alapját uniós jognak vagy tagállami jognak kell meghatározni. Emellett a közfeladat ellátása és a közhatalom gyakorlása között átfedés is megállapítható, minthogy a közhatalom gyakorlása feltételezi azt, hogy a jogalkotó (köz)feladattal bízta meg az adott adatkezelőt, amely közhatalom gyakorlásával jár együtt.

Figyelemmel arra, hogy a Pártok sem a nyilatkozataikban, sem a csatolt dokumentumok által nem jelöltek meg olyan jogszabályt, amely bármely, - különösen az előválasztás lebonyolításával kapcsolatos – közfeladat ellátását részükre előírt volna, továbbá mivel a hatályos jogszabályok az „előválasztás” fogalmát, annak intézményét egyáltalán nem ismerik, ezáltal **a hivatkozott GDPR 6. cikk (1) bekezdés e) pontja szerinti jogalap fennállását a Pártok nem igazolták.**

3.1.4. A Pártok jogalapként hivatkoztak továbbá a **GDPR 9. cikk (2) bekezdés d) pontjára** is.

Tekintettel arra, hogy az előválasztás során az érintettek ez ellenzéki pártok általuk történő támogatottságáról nyilvánítottak véleményt, illetve nyilatkoztak, továbbá kinyilvánították azon szándékukat is, hogy a témakörrel kapcsolatban szeretnének további tájékoztatást kapni, az így megadott adatok egyúttal kifejezetten az érintettek politikai véleményére utaló információknak minősülnek, és mint ilyen, a GDPR 9. cikk (1) bekezdése értelmében különleges kategóriájú személyes adatoknak is minősülnek.

A GDPR 9. cikke rendelkezik a személyes adatok különleges kategóriáiról, amelyeknek kezelését a rendelet főszabályként tiltja, illetve szigorú feltételektől teszi függővé. A 9. cikk (2) bekezdés d) pontja szerint a politikai, világnézeti, vallási vagy szakszervezeti célú alapítványok, egyesületek vagy bármely más nonprofit szervezet szintén kezelhet különleges adatot a tevékenységéhez kapcsolódóan. A rendelet két kategóriát nevesít ezzel összefüggésben. Egyrészt az adatkezelés kizárólag az adatkezelő jelenlegi és volt tagjaira, vagy olyan személyekre vonatkozik, akik az adatkezelővel – a szervezet céljaihoz kapcsolódóan – rendszeres kapcsolatban állnak. A másik garancia, hogy a személyes adatokat az érintettek hozzájárulása nélkül nem teszik hozzáférhetővé az adatkezelőn kívüli személyek számára. Ennek megfelelően a különleges adatokat a tagnyilvántartás vezetése vagy a tagokkal való kapcsolattartás keretében használhatják fel, de például a szervezet honlapján az érintett hozzájárulása nélkül nem tehetik közzé a tagok névsorát.

A Hatóság megállapította, hogy figyelemmel arra, hogy a kezelt adatok nem a Pártok tagjaira, vagy volt tagjaira, vagy olyan személyekre vonatkozik, akik a Pártokkal rendszeres kapcsolatban állnak, a hivatkozott **9. cikk (2) bekezdés d) pontja a megjelölt adatkezelésre nem vonatkozik.**

A fentiek alapján a Pártok megsértették a GDPR 6. cikk (1) bekezdését, mivel jogalap nélkül kezelték, illetve kezelik az érintettek személyes adatait, továbbá ezzel összefüggésben megsértették az 5. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti jogszerűség alapelvét.

3.2. A szavazást követő további kapcsolattartási célból történő adatkezelés jogszerűsége

Az értéknnyilatkozat legalján a választópolgároknak lehetőségük volt megjelölni, hogy „ Szeretném, ha a Magyarhang Nonprofit Kft. előválasztással, választásokkal, társadalmi ügyekkel kapcsolatban tájékoztatást adna e-mailben.”, azaz hozzájárulásukat adták az aHanggal a megjelölt témakörökben történő, további e-mail útján történő kapcsolattartáshoz.

Az aHang nyilatkozatában hivatkozott, és a weboldalán elérhető adatkezelési tájékoztató – amely tájékoztatónak a szövege nyilatkozata szerint megegyezik az előválasztás időpontjában hatályos szöveggel, és amely tájékoztató a szavazóhelyiségként szolgáló sátorban/épületben/azok előtt kihelyezésre került – nem tér ki az aHang által az előválasztással, választásokkal, társadalmi ügyekkel kapcsolatban folytatott e-mailes tájékoztatásra, mint külön adatkezelési célra.

Az aHang által csatolt „*Adatkezelési tájékoztató – Előválasztás 2021, az előválasztáson szavazatot személyesen leadó választópolgároknak*” dokumentumban az adatkezelési célok között 4. pont alatt megjelölt „Kapcsolattartás a szavazatot leadó választópolgárral az országgyűlési választásig” adatkezelési cél feleltethető meg a hozzájárulási nyilatkozatban megfogalmazott adatkezelési céllal, amely azonban annyiban ellentmondásban van a nyilatkozat tartalmával, hogy az adatkezelési tájékoztató az aHang kapcsolattartási célú adatkezelését nem nevesíti, az aHangot az adatkezelők között sem nevesíti. Az aHang a tájékoztatóban, mint *adateledolgozó* lett feltüntetve, amelynek feladata a szavazás során a teljes informatikai háttér biztosítása volt.

Az adatkezelési célhoz kapcsolódóan kezelt adatok köre a szavazó neve és lakcíme és/vagy telefonszáma és/vagy e-mail címe. Az adatkezelés jogalapjaként a tájékoztató a szavazók GDPR 6. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti hozzájárulását, továbbá a GDPR 9. cikk (2) bekezdés a) pontját jelölte meg. Az adatkezelés időtartama az adatkezelési tájékoztatóban foglaltak szerint a hozzájárulás visszavonásáig, de legkésőbb az országgyűlési választáson való szavazás befejeződéséig.

A GDPR rendelkezései alapján az adatkezelés jogszerűségéhez számos követelményt kell teljesíteni. Ezek közül kiemelt szerepe van a GDPR 5. cikk (1) bekezdés a) és b) pontjában foglalt jogszerűség, tisztességes eljárás és átláthatóság, valamint a célhoz kötöttség elvének. Ezen túlmenően az adatkezelőnek a GDPR 6. cikk (1) bekezdésével összhangban álló jogalappal kell rendelkeznie az adatkezeléshez.

Az adatkezelés jogalapjaként hivatkozott GDPR 6. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti hozzájárulás értelmében a személyes adatok kezelése jogszerű, ha az érintett hozzájárulását adta személyes adatainak egy vagy több konkrét célból történő kezeléséhez.

A GDPR 4. cikkének 11. pontja kimondja, hogy az érintett hozzájárulása az érintett akaratának önkéntes, konkrét és megfelelő tájékoztatáson alapuló és egyértelmű kinyilvánítása, amellyel az érintett nyilatkozik vagy a megerősítést félreérthetetlenül kifejező cselekedet útján jelzi, hogy beleegyezését adja az őt érintő személyes adatok kezeléséhez.

Ahhoz, hogy az adatkezelő a hozzájárulás jogalapjára jogszerűen hivatkozhat, a hozzájárulás valamennyi fogalmi elemének meg kell felelnie a rá vonatkozó követelményeknek.

Tekintettel arra, hogy az előválasztás során az érintettek az ellenzéki pártok általuk történő támogatottságáról nyilvánították véleményüket, illetve nyilatkoztak, továbbá kinyilvánították azon szándékukat is, hogy a témakörrel kapcsolatban szeretnének további tájékoztatást kapni, az így megadott adatok egyúttal kifejezetten az érintettek politikai véleményére utaló információknak minősülnek, és mint ilyen, a GDPR 9. cikk (1) bekezdése értelmében különleges kategóriájú személyes adatoknak is minősülnek.

A különleges kategóriájú személyes adatok kezelését a rendelet főszabályként tiltja, illetve szigorú feltételekhez köti. Ezen különleges kategóriájú személyes adatok többek között a GDPR 9. cikk (2) bekezdésében foglaltak szerint abban az esetben kezelhetők, ha az érintett kifejezett hozzájárulását adta azok egy vagy több konkrét célból történő kezeléséhez.

3.2.1. Az adatkezelés céljáról történő megfelelő tájékoztatás hiánya

A GDPR 5. cikk (1) bekezdés a) pontja szerint a személyes adatok kezelését jogszerűen és tisztességesen, valamint az érintettek számára átlátható módon kell végezni, ugyanezen bekezdés b) pontja rendelkezik továbbá a célhoz kötött adatkezelés elvéről, mely szerint személyes adatok gyűjtése csak meghatározott, egyértelmű és jogszerű célból történhet, és azokat nem kezelhetik ezekkel a célokkal össze nem egyeztethető módon.

A GDPR 5. cikk (1) bekezdés a) és b) pontja, valamint ezzel összefüggésben a (39) preambulumbekkezdés kimondja továbbá, hogy a természetes személyek számára átláthatónak kell lennie, hogy a rájuk vonatkozó személyes adataikat hogyan gyűjtik, használják fel, azokba hogy tekintenek bele vagy milyen egyéb módon kezelik, valamint azzal összefüggésben, hogy a személyes adatokat milyen mértékben kezelik és fogják kezelni. Az átláthatóság elve vonatkozik az érintetteknek az adatkezelés céljairól való tájékoztatására is. A személyes adatkezelés konkrét céljainak explicit módon megfogalmazottaknak és jogszerűeknek, továbbá már a személyes adatok gyűjtésének időpontjában meghatározottaknak kell lenniük.

A GDPR 13. cikke határozza meg, hogy melyek azok az információk, amelyekről az érintetteket tájékoztatni kell az adatok megszerzésének időpontjában.

Az értéknnyilatkozaton a hozzájárulás megadására szolgáló nyilatkozat szövege szerint az érintettek abból a célból adták hozzájárulásukat, hogy az aHang előválasztással, választásokkal, társadalmi ügyekkel kapcsolatban tájékoztatást adjon e-mailben.

Ezzel ellentétben az adatkezelési tájékoztató egyáltalán nem tesz említést arról, hogy a szavazók adatai továbbításra kerülnek egy, a tájékoztatóban megjelölt Pártokon kívüli címzettnek, amely a személyes adataikat konkrétan meg nem határozott kapcsolattartási célokból kívánja kezelni. Az adatkezelési tájékoztató az aHangot kizárólag az adatfeldolgozók között említi akként, hogy annak feladata a szavazás során a teljes informatikai háttér biztosítása.

Az **adatkezelési tájékoztatóban** az adatkezelés céljai között említett „Kapcsolattartás a szavazatot leadó választópolgárral az országgyűlési választásig” az aHangot adatkezelőként nem

nevesíti, továbbá a megfogalmazás akként értelmezhető – ellentétben magával az értéknnyilatkozaton található megfogalmazással – mintha a hozzájárulás megadása a Pártokkal való további kapcsolattartást érintené. Ezt támasztja alá a korábban már hivatkozott, 2021. augusztus 16. napján kelt **„Megállapodás a közös adatkezelői tevékenységről”** dokumentumban foglaltak is, amelynek III.3. pont d) alpontja és ahhoz kapcsolódóan a III.5. pont, amely szerint a közös adatkezelés célja a kapcsolattartás, amely a következő módon valósul meg:

- folyamatos kapcsolattartás az érdeklődőkkel levelek, e-mail, telefonhívás, sms útján,
- az érdeklődők tájékoztatása az országgyűlési képviselőjelöltek és miniszterelnök-jelölt tevékenységéről, rendezvényeiről,
- felhívások küldése az érdeklődőknek az országgyűlési képviselőjelölt és miniszterelnök-jelölt kampányaihoz, rendezvényeihez történő csatlakozásra.

Az értéknnyilatkozaton elhelyezett hozzájáruló nyilatkozat azonban teljes mértékben ellentmond az adatkezelési tájékoztató megjelölt tartalmával, továbbá a Pártok megállapodásában foglaltakkal is, amely az érintettek tekintetében leginkább azt erősíti meg, hogy a hozzájáruláshoz kapcsolódó tájékoztatás félrevezető volt, a valóságot egyáltalán nem fedte, az érintettek számára ezáltal nem volt egyértelmű, és átlátható, hogy a kapcsolattartási célból megadott adataik ténylegesen kinek a kezelésébe kerülnek, pontosan milyen adatkezelő milyen célból történő adatkezeléséhez adják hozzájárulásukat, illetve még ha nem is adják ténylegesen, kifejezetten hozzájárulásukat, személyes adataikat kik fogják kezelni.

Fentieket támasztja alá továbbá a tényállás tisztázása keretében a Pártok által becsatolt 2021. augusztus 16-án kelt, a Pártok és az OEVB, mint megbízó és az aHang, mint megbízott által kötött **adatfeldolgozó szerződés** tartalma, amelynek IV. része tartalmaz rendelkezéseket a megbízott által végzett adatkezelésről. Eszerint a megbízott által végzett adatkezelés tárgya: online szavazási folyamat egésze, offline szavazási folyamat informatikai támogatása. A megbízott által végzett adatkezelés célja a szerződés szerint: előválasztáson való azonosítás lebonyolítása, szavazási jogosultság ellenőrzése, 18 év alatti szavazó esetében a szülői hozzájárulás megadása kapcsán a részvételhez szükséges adatok felhasználása, kapcsolattartás az országgyűlési választásokig.

Becsatolásra került továbbá a **Pártok és az OEVB, valamint az aHang** által az előválasztás második fordulóját követően, 2021. október 20-án kötött, azonban aláírásokat nem tartalmazó **megállapodása**, amely az előválasztás során az aHang számára adatkezelési jogosultságot biztosító polgárok adatainak feldolgozása és az aHanghoz eljuttatásával kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz.

A megállapodásban foglaltak alapján az érintettektől kapcsolattartási célból gyűjtött adatok kezelése egyértelműen kétirányú, a kapcsolattartási célú adatkezelés mind a Pártok és az OEVB, mind az aHang adatkezelésére vonatkozik.

A megállapodásban foglaltak szerint a megállapodás célja, hogy a közös adatkezelők – azaz a megállapodás szerint a Pártok és az OEVB – *„adatbázisba rendezik a közös adatkezelők és a Magyarhang Nonprofit Kft. számára az előválasztás során a 2022-es választás eredményének jogerős megállapításáig (előreláthatóan: 2022. június) adatkezelési jogosultságot biztosító választópolgárok adatait.”* „1.2. Ezeket az elkülönülő hozzájárulásokat mindkét adatkezelő esetén elektronikusan (interneten) és papíralapon (fizikailag) is lehetőség volt megadni az előválasztás során.” „1.3. Felek rögzítik, hogy az előválasztás során adatkezelési jogosultság megadására szolgáló dokumentumon (értéknnyilatkozat) a polgárok engedélyt adhattak egymástól függetlenül mind közös adatkezelőknek, mind az aHangnak adataik kezelésére, egymástól függetlenül – tehát az egyes adatkezeléseket külön-külön hozzájárulás keretében hagyták jóvá a polgárok.” „1.4. Így a későbbiek során az erre felhatalmazást adó polgárok irányába az aHang marketing-megkereséssel fordulhat, ennek céljából kezelheti az ehhez hozzájáruló polgár adatait.”

A GDPR (32) preambulumbekzdése kimondja, hogy ha az adatkezelés egyszerre több célt is szolgál, akkor a hozzájárulást az összes adatkezelési célra vonatkozóan külön meg kell adni. Amennyiben az adatkezelő nem kíséri meg, hogy minden egyes célhoz külön-külön hozzájárulást kérjen, hiányzik a döntés szabadsága.

Fentieket erősítik meg az (EU) 2016/679 rendelet szerinti hozzájárulásról szóló 5/2020. számú iránymutatásban, valamint az annak előzményeként kiadott WP259 számú iránymutatásban foglaltak, miszerint annak az adatkezelőnek, aki/amely különféle eltérő célokra kér hozzájárulást, külön hozzájárulási lehetőséget kell biztosítania mindegyik célhoz, annak érdekében, hogy az érintettek konkrét célokra konkrét hozzájárulást adhassanak.

Az érintettek személyes adatai kapcsolattartási célból történő kezelésének jogszerűsége tehát akkor állapítható meg, ha az érintett megfelelő tájékoztatást kapott arra vonatkozóan, hogy a személyes adatok gyűjtése pontosan milyen cél/okból történik, továbbá ha az érintett külön, azaz egyértelmű és konkrét hozzájárulását adta ahhoz, hogy mind a Pártok, mind az aHang a későbbiekben tájékoztatást nyújtson a megadott elérhetőségein.

Az adatkezelés által, hogy Pártok, illetve a kapcsolattartási adatok tekintetében ugyancsak adatkezelőnek minősülő Magyarhang Nonprofit Kft. nem nyújtott az érintetteknek megfelelő tájékoztatást az adatkezelés céljáról, sérti a GDPR 5. cikk (1) bekezdés a) pontjában foglalt átláthatóság alapvető követelményét.

A Hatóság álláspontja szerint ennek következtében az érintettek adatkezeléshez történő hozzájárulásának hiányoznak a legfontosabb fogalmi elemei, amelyek megléte szükséges ahhoz, hogy az adatkezelés jogalapja, azaz a hozzájárulás érvényes legyen. Az adatkezelők – mind a Pártok, mind a Magyarhang Nonprofit Kft. – érvényes jogalap nélkül kezelik az érintettek szavazást követő további kapcsolattartási célra megadott személyes adatait, megsértve ezáltal a GDPR 6. cikkét. Mivel ezen adatok a személyes adatok különleges kategóriái közé tartoznak, az adatkezelés sérti a GDPR 9. cikk (1) bekezdését is.

3.2.2. A szavazást követő további kapcsolattartási célból történő adatkezeléssel kapcsolatos megfelelő tájékoztatás hiánya

Az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés a) és b) pontja, valamint ezzel összefüggésben a (39) preambulumbekkezdés kimondja, hogy a személyes adatok kezelését jogszerűen és tisztességesen, valamint az érintett számára átlátható módon kell végezni („jogszerűség, tisztességes eljárás és átláthatóság”). A természetes személyek számára átláthatónak kell lennie, hogy a rájuk vonatkozó személyes adataikat hogyan gyűjtik, használják fel, azokba hogy tekintenek bele vagy milyen egyéb módon kezelik, valamint azzal összefüggésben, hogy a személyes adatokat milyen mértékben kezelik és fogják kezelni. A természetes személyt a személyes adatok kezelésével összefüggő kockázatokról, szabályokról, garanciákról és jogokról tájékoztatni kell. Az átláthatóság elve vonatkozik az érintetteknek az adatkezelés céljairól való tájékoztatására is. A személyes adatkezelés konkrét céljainak explicit módon megfogalmazottaknak és jogszerűeknek, továbbá már a személyes adatok gyűjtésének időpontjában meghatározottaknak kell lenniük.

a) Fentiek alapján a Hatóság megállapította, hogy az érintettek adatkezeléséről történő tájékoztatása által, hogy az aHang kapcsolattartási célú adatkezelését és azzal összefüggésben az aHangot, mint adatkezelőt egyáltalán nem nevesítette nem adott egyértelmű, megfelelő és valós tájékoztatást az adatkezelő személyéről.

b) A kapcsolattartási adatok kezelésének céljáról történő tájékoztatással kapcsolatban a Hatóság megállapította, hogy az értéknnyilatkozaton feltüntetett hozzájárulási nyilatkozatban azonosított adatkezelési cél ellentmond az adatkezelési tájékoztatásban és a 3.2.1. pontban ismertetett egyéb, a vizsgálat során csatolt dokumentumok valós tartalmával.

c) Az adatkezelés időtartamáról történő tájékoztatással kapcsolatban a Hatóság a vizsgálat során megállapította, hogy az adatkezelési tájékoztatásban foglaltak szerint a kapcsolattartási célból kezelt személyes adatokat a hozzájárulás visszavonásáig, de legkésőbb az országgyűlési választáson való szavazás befejeződéséig fogják kezelni, konkrét évszám azonban, hogy melyik évben tartandó országgyűlési választás napjáig történik az adatkezelés, nem volt megjelölve, így az sem egyértelmű az érintettek számára, hogy személyes adataikat meddig fogják kezelni.

A Pártok, illetve a kapcsolattartási adatok tekintetében ugyancsak adatkezelőnek minősülő

Magyarhang Nonprofit Kft. tehát nem nyújtott az érintetteknek egyértelmű, megfelelő és valós tájékoztatást a kapcsolattartási célból megadott személyes adataik kezelésének valamennyi lényeges körülményéről, megsértve ezáltal a GDPR 13. cikk (1)-(2) bekezdését.

3.2.3. Az adattakarékosság elvének sérelme a kapcsolattartási célból történő adatkezeléssel összefüggésben

A hozzájárulási nyilatkozat megfogalmazása szerint („ Szeretném, ha a Magyarhang Nonprofit Kft. előválasztással, választásokkal, társadalmi ügyekkel kapcsolatban tájékoztatást adna e-mailben.”) a szavazókkal történő további kapcsolattartás e-mail útján történne, ezzel ellentétben a további kapcsolattartáshoz opcionálisan megadható személyes adatok között nem csupán az e-mail cím, hanem a telefonszám is szerepelt.

A GDPR 5. cikk (1) bekezdés c) pontja szerint „adattakarékosság” elve szerint az adatkezelés céljai szempontjából megfelelőek és relevánsak kell, hogy legyenek, és a szükségesre kell korlátozódniuk.

A GDPR 25. cikk (2) bekezdése alapján továbbá az adatkezelő megfelelő technikai és szervezési intézkedéseket hajt végre annak biztosítására, hogy alapértelmezés szerint kizárólag olyan személyes adatok kezelésére kerüljön sor, amelyek az adott konkrét adatkezelési cél szempontjából szükségesek. Ez a kötelezettség vonatkozik a gyűjtött személyes adatok mennyiségére, kezelésük mértékére, tárolásuk időtartamára és hozzáférhetőségükre.

Amennyiben tehát az adatkezelő kifejezetten ahhoz kérte az érintettek hozzájárulását, hogy a későbbiekben – konkrétan kiemelve – e-mailben tartsa velük a kapcsolatot, szükségtelen a telefonszám személyes adatok gyűjtése és tárolása.

A Hatóság megállapította, hogy a Magyarhang Nonprofit Kft. azáltal, hogy a megjelölt adatkezelési célhoz szükségtelenül kezeli az érintettek telefonszám adatát, megsértette a GDPR 5. cikk (1) bekezdés c) pontja szerinti adattakarékosság elvét és a GDPR 25. cikk (2) bekezdését.

4. A QR kóddal összefüggésben megvalósuló adatkezelés értékelése

A Pártok nyilatkozatai alapján a szavazólapokon elhelyezett QR kódok egyediek, minden szavazólapon különbözőek voltak és egy 32 karakteres jelsort tartalmaztak. Az előválasztás ideje alatt a QR kódokat leolvasó elektronikus rendszer (eVol applikáció) tárolta a QR kódok tartalmát képező 32 karakteres jelsorokat, az elérni kívánt cél, hogy kiszűrjék a szavazólapok dupla leolvasását, esetleges fénymásolt szavazólapok használatát.

A nyilatkozatok alapján a szavazólapok átadása és azt közvetlenül megelőzően a QR kód leolvasása a szavazó azonosítását követően történt, azonban attól teljesen függetlenül, ugyanis előfordult, hogy valaki elrontotta a szavazólapot, és ilyenkor új szavazólapot kapott, amelynek QR kódja ismételtelen leolvasásra került, azonban ezt megelőzően a szavazó azonosítására nem volt szükség, azaz pl. a laccímkarttyájának vonalkódját ekkor már nem olvasták be.

A Pártok nyilatkozata szerint a kitöltött szavazólapokat már megsemmisítették, azonban mivel a rontott szavazólapok megsemmisítése a választás időpontjában még zajlott, ezért a Jobbik, valamint az MSZP nyilatkozatához másolatban csatolásra került 2-2 rontott szavazólap.

A Hatóság a QR kódot leolvasva megállapította, hogy az valóban egy 32 karakterből álló jelsort tartalmaz, melyek önmagukban személyes adatot nem tartalmaznak.

A Hatóság szerint a rendelkezésére álló információk alapján arra utaló információ, hogy a QR-kód a nyilatkozatokkal ellentétben mégis összekapcsolta a szavazólapot a szavazatot leadó személlyel, ezáltal ismertté válhatott, hogy mely személy mely jelöltekre adta le a szavazatát, nem állapítható meg.

IV.

A vizsgálat során becsatolt dokumentumok, illetve a Pártok nyilatkozatai alapján az előválasztással összefüggésben az „Ellenzéki Értéknyilatkozat” dokumentumokon bármely célból – így az előválasztási szavazáson való részvételhez szükséges azonosítás lebonyolítása, az adott választókerületben történő szavazási jogosultság ellenőrzése, kapcsolattartás a szavazatot leadó választópolgárral az országgyűlési választásig megjelölt célokból – gyűjtött személyes adatokat a Pártok az előválasztást megelőző azonosítás lebonyolításának befejeződéséig/a szavazási jogosultság megállapításáig, illetve a kapcsolattartási célból gyűjtött adatok esetében legkésőbb az országgyűlési választáson való szavazás befejeződéséig kezelték.

Mivel fentieknek megfelelően a Pártok által gyűjtött ezen személyes adatok már nem lehetnek a Pártok kezelésében, ezért **a Hatóságnak ezen személyes adatok törlését kifejezetten nem kellett előírnia.**

V.

Fentiek figyelembevételével a GDPR 58. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Infotv. 56. § (1) bekezdése¹ alapján a Hatóság

1) *f e l s z ó l í t j a*

a Pártokat arra, hogy adatkezeléseik során biztosítsák az adatvédelmi követelmények érvényesülését, és amennyiben a IV. pontban foglalt törlés mindezidáig nem történt volna meg, dokumentált módon intézkedjenek a törlés végrehajtásáról; továbbá

2) *f e l s z ó l í t j a*

a Magyarhang Nonprofit Kft.-t, hogy

- i) az adatkezelésre vonatkozó teljeskörű tájékoztatás megadásával egyidejűleg az előválasztással összefüggésben az „Ellenzéki Értéknyilatkozat” dokumentumokon kapcsolattartási célból személyes adataikat megadó érintettektől kérjen megerősítő hozzájáruló nyilatkozatot és/vagy**
- ii) érintetti hozzájárulás hiányában dokumentált módon törölje az előválasztással összefüggésben az „Ellenzéki Értéknyilatkozat” dokumentumokon az érintettektől kapcsolattartási célból gyűjtött és kezelt személyes adatokat, azaz mind a papír alapon, mind az azok feldolgozásából keletkezett digitális adatbázisokban tárolt személyes adatokat!**

A Hatóság tájékoztatja, hogy az Infotv. 56. § (2) bekezdése² értelmében az adatkezelőknek haladéktalanul meg kell tennie a szükséges intézkedéseket, és kötelesek a felszólítás nyomán megtett intézkedéseiről – az azt alátámasztó dokumentum-másolat megküldésével – a felszólítás kézhezvételétől számított harminc (30) napon belül írásban tájékoztatni a Hatóságot.

Az Infotv. 58. § (1) bekezdés értelmében, ha a felszólítás alapján a jogsérelem orvoslására, illetve a jogsérelem közvetlen veszélyének megszüntetésére nem került sor, a Hatóság a tájékoztatási határidő lejártát követő harminc napon belül dönt a szükséges további intézkedések megtételéről.

Kelt: Budapest, 2022. szeptember 7.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár

¹ Infotv. 56. § (1) „Ha a Hatóság a személyes adatok kezelésével, illetve a közérdekű adatok vagy a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez fűződő jogok gyakorlásával kapcsolatos jogsérelem vagy annak közvetlen veszélye fennállását megalapozottnak tartja, az adatkezelőt a jogsérelem orvoslására, illetve annak közvetlen veszélye megszüntetésére szólítja fel.”.

² Infotv. 56. § (2) „Az adatkezelő – egyetértése esetén – haladéktalanul megteszi az (1) bekezdés szerinti felszólításban megjelölt szükséges intézkedéseket, és a megtett intézkedéseiről, illetve – egyet nem értése esetén – álláspontjáról a felszólítás kézhezvételétől számított harminc napon belül írásban tájékoztatja a Hatóságot.”